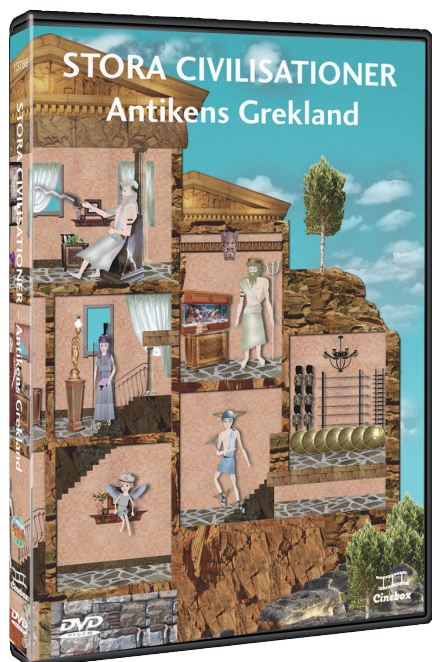

STORA CIVILISATIONER – Antikens Grekland

Fakta

Produktionsland: Spanien

Längd: 17 min

Från: 9 år

Ämne: Historia

Filmnr: 13788

Skönhet och dygd var för de gamla grekerna mycket viktigare än att skaffa sig rikedomar i silver och guld, eller att bygga pråliga monument. Det antika Grekland har haft ett stort inflytande på västerländsk kultur, kanske framför allt vad gäller konst och filosofi. Men även inom andra områden, som idrott till exempel. De olympiska spelen, som än idag hålls vart fjärde år någonstans i världen, startade faktiskt i antikens Grekland. I den här filmen får du veta mer om det antika Greklands uppgång och fall, demokratins uppkomst och de grekiska gudarna.

Vi njuter alla av att se på vackra ting. Men vad är egentligen skönhet? Vad är det där som tilltalar oss så mycket att vi inte kan sluta titta på det? De gamla grekerna ställde sig samma fråga och upptäckte något som kom att bli grundläggande för hela den grekiska kulturen – om människan är den enda varelse som kan uppskatta skönheten, och samtidigt den enda som kan skapa den, då måste man alltså hitta skönheten i henne själv.

Och om människan kan skapa skönhet, då borde hon också kunna odla dygden. Det vill säga karaktärsdrag såsom rättfärdighet, tapperhet, vishet och måttfullhet. Skönhet och dygd var för grekerna mycket viktigare än att skaffa sig rikedomar i silver och guld, eller att bygga pråliga monument.

Så kom det sig att detta folk som bodde runt Egeiska havet 600 år före Kristus började ge form åt idéer som var enkla och grundläggande, men samtidigt kloka och djupsinniga, och som för alltid förändrade den västerländska människans sätt att tänka.

Iliaden och Odysseén

Iliaden brukar anses vara det äldsta bevarade exemplet på grekisk, och därmed europeisk, litteratur. Iliaden och Odysseén är så kallade epos, längre berättelser i diktform. Iliaden skildrar det Trojanska kriget, vilket pågick i tio år, medan Odysseén berättar om krigaren Odysseus äventyr under de tio år det tar honom att komma hem från kriget. Än i dag undrar vi vem som var författaren till dessa berömda dikter. Vi tror att de skapades av en och samma person, en blind poet som hette Homeros och som levde flera hundra år före Kristus.

Aten

Till skillnad från Egypten och Persien var Grekland inget imperium. Det vill säga, "grekerna" hade ingen huvudstad där de samlade sin makt och sina rikedomar. Det vi i dag känner till som "den klassiska grekiska kulturen" var egentligen en mängd byar och städer som var helt självständiga. Varje stad, eller polis som det heter på grekiska, hade sitt eget styre och medborgarna ansågs jämställda. Men idag skulle vi nog inte tycka det, för det var bara de fria männen som fick vara med och rösta. Varken slaverna eller kvinnorna hade någonting att säga till om, inte särskilt jämställt eller hur?

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN
Tel: 08-509 025 07 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

Cinebox

STORA CIVILISATIONER – Antikens Grekland

Det fanns tusentals städer utspridda längs Medelhavets kuster men Aten var en av de viktigaste. Akropolis var platsen där de viktigaste byggnaderna uppfördes. Där kan man fortfarande i dag se det imponerande Parthenon. Det är ett av de mest beundrade templen i antikens Grekland, byggt för att hedra Pallas Athena. Hon var vishetens och krigets gudinna och även staden Atens skyddsgudinna.

Aten var den första platsen i världen där man började forma tanken på en "demokrati", vilket betyder "folkstyre". Atenarna ville skapa ett samhälle där alla fria män deltog i beslutsfattandet och fick ta del av resultaten. Och faktum är att vi än i dag kallar det för "demokrati" när medborgare deltar i beslutsfattandet med sina röster. Som här i Sverige, där vi vart fjärde år väljer vilka partier som ska sitta vi makten.

Sparta

På halvön Peloponnesos bodde spartanerna, ett folk som vigde sina liv åt krigets konst och som levde i ett närmast permanent krigstillstånd. Deras största dygd var tapperhet i strid. Om ett barn föddes med någon kroppslig defekt kastades det ut från ett berg och lämnades åt rovdjuren. Männens inträdde i militärt inrättade matlag vid sju års ålder och de tjänstgjorde i armén från det att de var tjugo år gamla, tills de fyllde sextio år. Genom deras ständiga frånvaro var kvinnans ställning i Sparta stark i jämförelse med övriga grekiska stater och flickorna tränades, liksom pojkar, i idrott.

Klassisk konst

Grekerna dyrkade skönheten och ville fylla sina liv med konst. I det gamla Grekland fanns det därför utrymme för konstnärer att utvecklas, och de skapade mästerverk som beundras än i dag. Det är därför grekernas konst kallas för "den klassiska konsten". De klassiska grekiska skulpturerna avbildar ingen särskild person utan speglar det rådande skönhetsidealet. Statyerna, som visar gudar och hjältar, är ett sökande efter perfektion och harmoni, genom de mest balanserade proportionerna och med så sensuella poser som möjligt.

De olympiska spelen

Olympiaden var en stor högtid då det samlades representanter för alla grekiska städer. Medan spelen ägde rum var det förbjudet att kriga. Vinnaren fick en krans av olivblad, det kan tyckas lite futtigt för oss idag men på den här tiden var

det ett tecken på stor ära. Och ära värderades ju, som vi nämnde tidigare, högre än pengar.

Olympens gudar

Grekerna hade gudar och gudinnor för nästan allt här i livet såsom kriget, kärleken, familjen och visheten. Men det fanns en gud som styrde över alla andra och det var Zeus. De viktigaste grekiska gudarna var tolv till antalet, och de bodde alla tillsammans på berget Olympen i ett palats med all tänkbar lyx. De grekiska gudarna liknade i mångt och mycket människorna. De kunde känna hat och avund, de kunde bli sårade i strid och de kunde bli förälskade i varandra och få barn som då blev gudar eller halvgudar. Men det som skilde gudar och människor åt var att gudarna var odödliga och i besittning av enorma krafter. Dessutom styrde de över människornas öden.

Alexander den store

Alexander hade ett ambitiöst mål – att bli den störste erövraren genom tiderna. Hans resa började i hemlandet, Grekland, år 334 före Kristus. När han var tjugo år gammal samlade han ihop en armé och tränade den med dåtidens senaste stridstaktik. Med denna armé drog han ut i ett stort fälttåg och Alexanders imperium kom att förena öst och väst och sprida grekernas idéer och värderingar i världen. Men Alexanders skapelse gick emot en av de grundläggande principerna i den grekiska andan, eftersom han hade som mål att skapa ett imperium och inte någon demokrati. När Alexander dog vid 32 års ålder var det definitivt slutet på den epok som varit det antika Grekland.

Källa: Stora civilisationer Antikens Grekland (film) samt Nationalencyklopedin (www.ne.se)

NYCKELORD

Aten
Demokrati
Olympens gudar
Iliaden och Odysséen
De olympiska spelen

FRÅGOR FÖRE FILMEN

Vad har du för bild av "det antika Grekland" eller "de gamla grekerna"?

Har du hört talas om Zeus? Vem tror du han var?

Det antika Grekland låg vid Egeiska havet, vart tror du att Egeiska havet finns?

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN
Tel: 08-509 025 07 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

STORA CIVILISATIONER – Antikens Grekland

FRÅGOR EFTER FILMEN

Vem var Odysseus? Vad gjorde han?

Vem var Pallas Athena?

Vad var priset för den som vann i de olympiska spelen?

Vilka styrde människornas öde, enligt människorna i det antika Grekland?

AKTIVITETER EFTER FILMEN

Ta reda på mer om de grekiska gudarna och gudinnorna, vilka var de viktigaste tolv som bodde på Olympen?

Läs en berättelse från den grekiska mytologin.

I antikens Grekland fanns det många slavar och livet såg rätt så annorlunda ut om du var slav eller fri. Hur kunde livet se ut för en fri kvinna? Hur kunde livet se ut för en fri man? Hur kunde livet se ut för en slav?

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN
Tel: 08-509 025 07 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

Cinebox